

خليفة عباسي ابوالعباس سفاخ در دوران وزارت خالد بن برمك

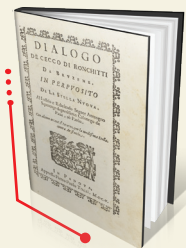

نقد کشف ایران

«کشف ایران» با عنوان فرعی «تقی ارانی و جهان وطن‌گرایی رادیکال او»، آخرین کتابی است که از علی میرسپاسی استاد برجسته جامعه‌شناسی دانشگاه نیویورک در ایران ترجمه شده است. در این اثر میرسپاسی از دریچه تمرکز بر دیدگاه‌های تقی ارانی، یکی از روشن‌فکران برجسته عصر پهلوی اول که نام‌اش با واقعه دستگیری ۵۳ نفر نیز گره خورده است، می‌کوشد درک ارانی از ملی‌گرایی مدنی ایرانی را توضیح بدهد. این کتاب را در سال جاری «نشر نی» با ترجمه رامین کریمیان منتشر کرد و اینک قرار است در روز دوشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۴، در نشستی با حضور نویسنده و مترجم، نشست نقد و بررسی «کشف ایران» در محل این نشر، واقع در خیابان رهی معیری برگزار شود. در این نشست علاوه بر میرسپاسی و کریمیان، کاوه بیات و محمدحسین خسروپناه نیز حضور دارند. میرسپاسی و خسروپناه البته به‌صورت مجازی در این نشست سخن می‌گویند.

گیمرها در ریاض

عربستان سعودی بار دیگر میزبان بزرگ‌ترین دوره جام جهانی ورزش‌های الکترونیکی شده است. این رویداد با مشارکت گسترده بین‌المللی و رکوردهایی بی‌سابقه، نقطه عطفی در تاریخ صنعت بازی و ورزش‌های الکترونیکی جهان رقم زده است. در مراسم افتتاحیه این رقابت‌ها که با حضور گسترده نمایندگان رسانه‌های بین‌المللی، منطقه‌ای و داخلی برگزار شد، برگزارکنندگان تأکید کردند که این دوره از مسابقات، از نظر ابعاد، محتوا و تجربه تماشاگران، بی‌نظیرترین نسخه تاریخ این رقابت‌ها خواهد بود. بیش از دو هزار بازیکن از ۲۰۰ تیم و بیش از ۱۰۰ کشور جهان در این رقابت‌ها حضور دارند؛ رقابت‌هایی که با مجموع جوایزی بالغ بر ۷۰ میلیون دلار در قالب ۲۵ مسابقه و در ۲۴ عنوان بازی مختلف برگزار می‌شود. انتظار می‌رود تعداد بازدیدکنندگان از رکورد ۲/۶ میلیون نفر دوره گذشته فراتر رود. عربستان این رویداد را برنامه‌ای با هدف ایجاد ۳۹ هزار شغل و رسیدن به سهم ۱۳/۳ میلیارد دلاری در اقتصاد ملی تا سال ۲۰۳۰ دانسته است.

رکوردشکنی اثری از گالیله

به‌تازگی کتابی از گالیله، ستاره‌شناس مشهور ایتالیایی، در حراجی «کتاب‌ها و دست‌نوشته‌های ارزشمند» در کریستیز لندن به مبلغ ۱/۱ میلیون پوند به فروش رفت و بدین ترتیب رکوردی جدید در این حراجی به ثبت رسید. کتاب فروش‌رفته گالیله، نخستین اثر منتشرشده این شخصیت علمی معروف است و این نسخه، نسخه‌ای بسیار نایاب از همین کتاب با عنوان «Dialogo de Cecco di Ronchitti da Bruzene in perpusito de la stella Nuova» است که به‌عنوان یکی از دستاوردهای برجسته علم دوران مدرن اولیه اهمیت فراوان دارد. برآورد اولیه از این اثر برای فروش در این حراجی، بین ۵۰۰ هزار پوند تا ۷۰۰ هزار پوند تخمین زده می‌شد اما این نسخه حدود دو برابر این تخمین به فروش رفت. این کتاب در سال ۱۶۰۵ منتشر شده و بیش از یک قرن است که در بازار دیده نشده است. فقط هفت نسخه کامل دیگر از این اثر شناخته شده‌اند که هیچ‌یک در اختیار افراد خصوصی نیستند، بلکه در نهادهایی مانند کتابخانه دولتی برلین و دانشگاه آکسفورد نگهداری می‌شوند.

دریغ آل برمك

نقدی بر بی‌توجهی به میراث حکمرانی و جهان‌داری ایرانی

ماهیت پیشاشیاسی ایران

آیا دفاع از وطن دفاع از نظام سیاسی مستقر است؟

بابک مینا

پژوهشگر فلسفه سیاسی

بر فراز جایگاه سر به فلک می‌کشد، و از همان جایگاه چشم می‌پوشد / اوست آن که برایش نابودگان همواره هستند / از برای خطر کردن (سوفوکل)
یکی از پرسش‌هایی که در جنگ ۱۲ روزه در برابر ایرانیان قرار گرفت این بود: آیا دفاع از وطن درنهایت دفاع از نظام سیاسی مستقر است؟ آیا چیزی به نام وطن بدون دولت وجود دارد؟ شاید در اکثر جنگ‌ها این پرسش به نحوی پرسیده می‌شود. خصوصاً در میان روشن‌فکران که معمولاً منتقد دولت‌ها هستند و پیدا و پنهان رسالت خویش را دفاع از اصول روشننگری می‌دانند؛ عقل و آزادی. واقعیت این است که فلسفه سیاسی مدرن دست‌کم در نسخه لیبرال خود تمایل دارد وطن و دولت را یکی کند: برای هابز جامعه هنگامی معنا پیدا می‌کند که حاکم آن را بازنمایی کند. حاکم در اینجا می‌تواند شخص شاه باشد یا انجمنی از افراد، اما بدون آن جامعه وجود ندارد، تنها توده‌ای از افراد وجود دارد (بنگرید به فصل ۱۶ لویاتان). این سرآغاز «اجرای بازنمایی» در اندیشه سیاسی مدرن است. روسو علیه آن شورید و قاعده هابز را معکوس کرد: این مردم هستند که به حاکم فرمان می‌دهند و او را مشروع می‌سازند. اما حتی روسو هم اصل نظریه هابز را حفظ می‌کند.

فرعی‌شدن وطن در نظریه دولت - ملت

پیدایش نظریه دولت در قرن هفدهم درواقع طلیعه شکل‌گیری پدیده جدیدی است که آن را امروز دولت - ملت می‌نامیم. چه بر دولت تکیه کنیم و آن را آفریننده ملت بدانیم و چه بر ملت تأکید کنیم و آن را آفریننده دولت بدانیم، وطن در هر دو صورت به عارضه فرعی امر سیاسی بدل می‌شود؛ یا ملت، واحدی اصلی است و دولت، برآمده از آن یا دولت، واحد اصلی است و ملت، برآمده از آن.

فلسفه سیاسی مدرن در تمام شاخه‌های آن چیزی جز بسط فلسفه سوژه نیست. این سوژه گاه «حاکم»، گاه «مردم» یا «ملت»، گاه «طبقه» و گاه «نژاد» است. بسته به اینکه شما چه سوژه‌ای را اصل بدانید و حق تأسیس سیاست را به آن بدهید سایر عناصر به ضامن و ظهورات آن بدل می‌شوند. به بیان دیگر، در نظریه‌های رقیب لیبرالیسم، یک سوژه سیاسی جانشین سوژه سیاسی دیگر می‌شود. اگر در هابز حاکم، سوژه سیاسی است، در مارکسیسم طبقه کارگر به سوژه بنیان‌گذار بدل می‌شود و در نازیسم، نژاد و رهبر آن. در تمام این نظریه‌ها، زمینی که سوژه مؤسس امر سیاسی در آن ریشه دارد، ناپرسیده و ناندیشیده باقی می‌ماند. آیا شایسته نیست بیرسیم پیش از دولت، پیش از ملت و پیش از طبقه چه چیزی هست؟ چه چیزی امکان ظهور دولت یا ملت یا طبقه یا نژاد یا سایر سوژه‌های سیاسی را می‌دهد؟

ماهیت پیشاشیاسی پولیس نزد هایدگر

فلسفه سیاسی مدرن همچون صورتی از متافیزیک قادر به طرح چنین پرسشی نیست چراکه تمام این پدیده‌ها، (دولت، ملت، طبقه و نژاد) در قلمروی هستندگان جای می‌گیرند و پرسش بنیادی از هستی آنها خارج از قلمرو امکانات علم سیاست مدرن است. اینجاست که باید به متفکری رجوع کنیم که بیش از همه امکان طرح پرسش هستی را احیاء کرد. هایدگر در درس‌گفتاری درباره شعر Der Ister هولدرین با پرسش هستی پولیس یونانی مواجه می‌شود (Gesamtausgabe، ۵۳). او در بخشی از این درس‌گفتار تحلیلی عرضه می‌کند که می‌توانیم آن را «پدیدارشناسی پولیس» بخوانیم.

بحث هایدگر اگرچه بسیار مختصر است اما کلیدهایی مهم برای واسازی مفاهیم بنیادین فلسفه سیاسی به دست می‌دهد. او در ضمن تأویل شعری از سوفوکل که در ابتدای

عارف مسعودی
پژوهشگر سیاست

امر سیاسی در ایران سال‌هاست که حدود و ثغور گفتار رسمی خود را در پیوند با اندیشه «بازگشت به خویشتن» تعریف کرده است. بی‌گمان این بازگشت به خویشتن، نخستین تعیینات ایدئولوژیک خود را در اصحاب روشننگری دهه‌های ۴۰ و ۵۰ خورشیدی یافت

این نوشته آوردیم، می‌پرسد: ماهیت پولیس چیست؟ هایدگر ابتدا معنای مرسوم پولیس را یادآوری می‌کند. می‌دانیم که واژه «پولیتیک» به‌معنای سیاست، ریشه در واژه پولیس دارد: سیاست (پولیتیک) یعنی امور مربوط به پولیس. درواقع به این معنا تمام پولیس به ساحتی سیاسی مبدل می‌شود.

هایدگر ضمن تأویل شعر سوفوکل به‌معنای ریشه‌ای‌تر پولیس رجوع می‌کند و از این روان را در این شعر به جایگاه (Stätte) ترجمه می‌کند. پولیس در این تأویل، جایگاه اقامت تاریخ آدمی است، نه دولت است و نه شهر و نه هیچ شکلی از نظم سیاسی، که وحدت جهانی تاریخی است که امکان ظهور مردم، حاکمان، سرداران، خدایان، معابد، جشن‌ها، بازی‌ها، شاعران و متفکران را می‌دهد و از همه مهم‌تر جایگاه تقدیر است که تاریخ را متعین می‌کند. هایدگر از این رهگذر از ماهیت پیشاشیاسی پولیس پرده برمی‌دارد. پولیس پیش از آن که نظامی سیاسی باشد، محلی برای ظهور تقدیر تاریخی و جهان تاریخی است. قطبی است که اقامت آدمی حول آن می‌چرخد و متکی به آن است. این هستی بنیادین پولیس امری است پیش از ظهور هرگونه امر سیاسی. هایدگر اینچنین به سرچشمه مفاهیم بنیادین فلسفه سیاسی برمی‌گردد و ماهیت پیشاشیاسی پولیس را آشکار می‌کند.

تقدم امر ایرانی بر دولت مستقر

اگر به‌تاریخ ایران رجوع کنیم، چیزی را که می‌توانیم قریب به مفهوم پولیس در معنایی که ذکرش رفت بیابیم، مفهوم ایران یا درست‌تر به‌قول هائری کرین امر ایرانی res iranica است. دقیقاً در پرتو تأویل پدیدارشناسانه هایدگر از ماهیت پیشاشیاسی پولیس، ماهیت پیشاشیاسی امر ایرانی روشن‌تر می‌شود؛ امر ایرانی‌فراز است، یک‌بار برای همیشه به چنگ مفهوم درنمی‌آید، گاهی در نسبت با واحدی سیاسی است و گاهی حکایتی تمثیلی در منظومه‌ای

